

Hem > ... > Hitta Rätt Person > Hitta En Sakkunnig > Netherlands

Innehåll inlagt av
Nederländerna

Hitta en sakkunnig

Nederländerna

I. Förteckningar och register över experter

Nederländerna har två register: ett register för i huvudsak civil- och förvaltningsrättsliga ärenden (*Landelijk Register van Gerechtelijke Deskundigen* – LRGD) och ett register för i huvudsak straffrättsliga ärenden (*Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen* – NRGD). Utöver detta finns *Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening* (STAB [rådgivningscentrum för förvaltningsrättsliga ärenden rörande miljö och fysisk planering] – ett oberoende organ som arbetar uteslutande för rättsväsendet, och *Nederlandse Vereniging voor Medisch Specialistische Rapportage* (NVMSR – nederländska föreningen för medicinska sakkunnigutlåtanden). För straffrättsliga frågor finns dessutom *Landelijke Deskundigheidsmakelaar* (LDM – nationella byrån för sakkunniga), som för ett register över externa sakkunniga inom olika områden, som kan kallas in att bistå vid (polis)utredningar. Slutligen finns *Register Deskundigen Onteigening en Bestuursrechtelijke Schadevergoeding* (DOBS – registret över sakkunniga inom expropriering och skadestånd enligt förvaltningsrätten).

Sakkunniga förtecknas utifrån sitt fackområde. Registren över experter förs på olika sätt. LRGD, DOBS och NVMSR är privata enheter, medan NRGD och STAB hanteras och finansieras av justitieministeriet. Domstolarna ansvarar varken för hanteringen av registren eller för kvaliteten på de sakkunniga som är inskrivna i registren. I Nederländerna görs en strikt åtskillnad mellan de organ som för registren och domstolarna. Domstolarna förlitar sig på de aktuella organens kvalitetsförsäkringar. Domare är dock delaktiga i LRGD- och NRGD-registrens inskrivnings- och/eller ackrediteringsförfaranden.

Länkar:

- [Nationellt register över domstolssakkunniga](#)
- [Nederländernas register över domstolssakkunniga](#)
- [Sakkunniga i frågor som rör miljön och fysisk planering](#)
- [Nederländska föreningen för medicinska sakkunnigutlåtanden](#)
- [Register över sakkunniga inom expropriering och skadestånd enligt förvaltningsrätten](#)
- [Nationella byrån för sakkunniga](#)

Registren NRGD/LRGD, NVMSR och DOBS samt STAB:s webbplats är tillgängliga för allmänheten. Det finns sökverktyg, men STAB:s experter kan inte rådfrågas av parterna i ett mål, eftersom de endast utses för att ge råd till domare och det skulle skapa tvivel kring deras oberoende om de även gav råd till parter. Parterna får dock begära att domstolen rådfrågar STAB. Funktionen [Find an expert \(hitta en sakkunnig\)](#) kan endast användas för att söka efter sakkunniga i LRGD-registret. Det går att filtrera sökresultaten efter fackområde. Alla sakkunniga som arbetar för STAB är också registrerade i LRGD-registret. Slutligen kan NRGD-registret konsulteras via följande länk: [Sök i registret](#).

Medlemmar i NVMSR genomgår en utbildnings- och examinationsprocess innan de godkänns som rättssakkunniga och läggs till i registret.

För att registreras i NRGD måste sakkunniga genomgå en ackrediteringsprocess där hänsyn tas både till det fackområde där de måste visa att de har kompetens och till deras roll som sakkunnig till domstolen och de färdigheter som krävs för att vara en bra sakkunnig i en rättsprocess. LRGD bygger på certifiering av de

yrkesstandarder som fastställts av yrkesorganen och yrkets egna (handels)organisationer samt på ett utbildningsprogram för rollen som sakkunnig och system för kontinuerlig fortbildning.

STAB tillämpar en mycket strikt rekryteringsprocess, bedriver utbildning internt och har ett system för kontinuerlig fortbildning. De rapporter som utarbetas av STAB:s sakkunniga genomgår obligatorisk kollegial granskning, och en extern granskningskommitté går med jämna mellanrum igenom de utfärdade rapporterna.

Sakkunniga behöver inte avlägga en ed. Sakkunniga kan strykas från registren efter formella klagomål om att de inte följt olika domstolars uppförandekoder, vilka är i stort sett likartade.

Respektive ansvarigt förvaltande organ ser till att registren är aktuella.

II. Den sakkunniges kvalifikationer

För att tas upp i LRGD-registret måste en sakkunnig vara medlem i en yrkesorganisation som fastställer yrkesnormer och utbildningskrav. Sakkunniga som vill bli inskrivna i NRGD-registret måste också uppfylla höga utbildningskrav. Dessa sakkunniga är ofta medlemmar av en yrkesorganisation, men eftersom det finns "nischområden" som saknar yrkesorganisationer är medlemskap i en sådan inte obligatoriskt. Kontinuerlig fortbildning krävs för att vara inskriven i STAB-, LRGD- och NRGD-registren. Exempelvis ägnar STAB 15 procent av sin tid till detta. LRGD-registrets sakkunniga måste delta i fortbildningsverksamhet under minst sex timmar per år. Yrkesorganisationerna ackrediterar ofta utbildningsanstalter, vilka måste styrka att utbildning faktiskt har genomförts genom att lägga ut listor över registreringar på sina webbplatser. Utbildningarna har två syften, dels att förbättra de sakkunnigas domstolsrelaterade färdigheter, dels att ge dem ökade fackkunskaper.

III. Sakkunnigas arvode

I brott- och förvaltningsförfaranden betalar staten de sakkunnigas arvode. Ett system med fasta taxor tillämpas och den sakkunnige måste göra en förhandsuppskattning av kostnaderna ([Dekret om avgifter i brottmål 2003](#)). För STAB gäller andra arrangemang. STAB:s experter betalas av justitieministeriet. I tvistemål betalar parterna själva för de sakkunniga de anlitar.

IV. Sakkunnigas ansvarsskyldighet

Sakkunniga kan hållas skadeståndsskyldiga enligt de allmänna avtalsrättsliga och skadeståndsrättsliga bestämmelserna. Sakkunniga behöver inte ha en ansvarsförsäkring, varken enligt lag eller genom beslut av den förordnande domstolen. De kan dock vara försäkrade av det bolag som de arbetar för. Sakkunniga som är egenföretagare beslutar om försäkringskydd efter eget gottfinnande. I flera yrkesorganisationer är dock yrkesansvarsförsäkring obligatoriskt.

V. Ytterligare information som rör sakkunnigförfaranden

De viktigaste bestämmelserna om rättssakkunniga i Nederländerna är artikel 194 i *Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering* (civilprocesslagen) och artikel 8.47 i *Algemene wet bestuursrecht* (allmänna förvaltningslagen (Awb)) och *Wet deskundige in strafzaken* (lagen om sakkunniga i brottmål) (artikel 51i i straffprocesslagen).

Dessa lagar utgör ett ramverk. Detaljerad vägledning finns i [Leidraad deskundigen in civiele zaken](#) (riktlinjer för sakkunniga i civilmål) och [Leidraad medisch deskundigen in bestuursrechtelijke zaken](#) (riktlinjer för medicinskt sakkunniga i förvaltningsmål).

Det finns en [NRGD-uppförandekod](#) - med rättslig grund - för rättssakkunniga i brottmål, [en uppförandekod för sakkunniga i civil- och förvaltningsmål som fastställts av rättsliga rådet \(Raad voor de rechtspraak\)](#) samt en uppförandekod för rättssakkunniga som utarbetats av centrala appellationsdomstolen (*Centrale Raad van Beroep*). STAB har sin egen uppförandekod och högsta förvaltningsdomstolens förvaltningsrättsliga avdelning har en uppförandekod för sakkunniga. För merparten av sakkunskapen finns ytterligare krav på kvaliteten på sakkunskapen och de sakkunnigas kvalifikationer.

Titeln *deskundige* (sakkunnig) är inte en skyddad yrkesbeteckning.

1. Utnämning av sakkunniga

Domstolar och de berörda parterna kan utse sakkunniga. Utnämningen av sakkunniga i förvaltningsmål påminner om det förfarande som tillämpas i tvistemål. Skillnaden är att i förvaltningsmål bärs kostnaderna av staten och i tvistemål av parterna. I samtliga fall är den sakkunnige som domstolen förordnat skyldig att besvara domstolens frågor (eventuellt efter samråd med parterna). I brottmål kan den sakkunnige utses av åklagaren eller av domaren under förundersökningsfasen. I så fall används ett register som är reglerat i lag, eftersom de sakkunniga måste uppfylla hårdare krav än i tviste- och förvaltningsmål. Alla sakkunniga som förordnats av domstol är enligt lag skyldiga att anmäla eventuellt jäv.

1.a Domstolssakkunnig

En tvistemålsdomstol har befogenhet att utse en sakkunnig, antingen på eget initiativ (ex officio) eller på uttrycklig begäran av en part i målet, om de relevanta omständigheterna annars inte kan fastställas. I så fall skjuts den muntliga förhandlingen upp till efter det att den sakkunnige har lämnat sitt utlåtande. Domstolen har i princip rätt att utse vem som helst som den anser lämplig som sakkunnig. Nästan alla domstolar utser dock en sakkunnig ur det relevanta registret. Den sakkunnige är skyldig att anmäla eventuellt jäv till domstolen. Sakkunniga som har förordnats av domstol har tillgång till handlingarna i målet. I tvistemål omfattas andra sakkunniga som rådfrågas av den sakkunnige som domstolen förordnat av extra stränga regler. Exempelvis måste parterna i förväg informeras om vilka personer som rådfrågas och vilka frågor som ställs till dem.

1.b Partssakkunnig

När parterna anlitar en sakkunnig sker detta vanligtvis vid inledandet av förfarandet, för att bygga sitt mål. Domstolen kan använda sig av dessa utlåtanden för att avgöra ett mål. En domare kan när som helst under förfarandet utse en sakkunnig på begäran av parterna. Partssakkunniga måste följa samma bestämmelser och uppförandekoder som domstolssakkunniga.

Båda parterna kan begära att en bestämd sakkunnig utses. Inga särskilda regler gäller för detta. En domstol kan förordna båda parter att utse en enda sakkunnig men detta hör till ovanligheterna.

2 Förfarande

2.a Tvistemål

Domstolen övervakar förloppet för den sakkunniges utredning endast tidsmässigt. Det görs ingen kvalitetskontroll av hur den sakkunnige har genomfört sin undersökning. Ingen hänvisning till sakkunnigutlåtanden görs i domar. STAB får dock regelbunden återkoppling från domstolarna om de sakkunnigas arbete, även om STAB sällan tillfrågas i tvistemålsprocesser.

Parterna kan ifrågasätta ett sakkunnigutlåtande i en utsaga eller genom att lägga fram alternativa sakkunnigutlåtanden. Domstolar är inte bundna av sakkunnigutlåtandet, men godtar vanligtvis synpunkterna från den sakkunnige de har utsett. Partssakkunniga har vanligtvis mindre inflytande än domstolssakkunniga. Det finns inte några förfaranden för att låta sakkunniga träffa varandra före rättegången eller korsförhöras före rättegången för att definiera frågeställningarna och underlätta för domstolen att förstå eventuella meningskiljaktigheter.

Sakkunniga har rätt att ha kontakt med parterna under förfarandet men endast om det behövs för att fastställa fakta och endast i närvaro av samtliga parter. Förutsatt att det inte finns yrkesstandarder som förhindrar det (t.ex. läkarsekretess) måste den sakkunnige hålla överläggningar med alla parter för att inhämta deras synpunkter.

1. Sakkunnigutlåtanden

Nederländerna har en mall för hur sakkunnigutlåtanden ska utarbetas. Sakkunniga är skyldiga att avge ett preliminärt utlåtande, på vilket parterna har rätt att inkomma med synpunkter. Den sakkunnige måste ta upp parternas argument, både i det preliminära utlåtandet och i slututlåtandet. Inga andra krav behöver uppfyllas i utlåtandet. Efter beslut av domstolen kan den sakkunnige åläggas att utarbeta ytterligare ett utlåtande, t.ex. om det finns ytterligare frågor. Vanligtvis lämnas ett skriftligt utlåtande. Utlåtandet kan dock även avges muntligen vid en domstolsförhandling.

2. Domstolsförhandling

Endast i undantagsfall förordnar domstolen att den sakkunnige ska närvara vid förhandlingarna. Detta kan begäras av parterna eller förordnas av domstol. Korsförhör är ovanliga.

2.b Övrigt

Det finns inga väsentliga skillnader mellan civilrättsliga och övriga förfaranden.

Den information som presenteras här samlades in inom ramen för projektet "Hitta en sakkunnig" och kommer från nationella kontaktpunkter som valts ut av [European Expertise & Experts Institute \(EEEI\)](#).

■ Senaste uppdatering: 16/10/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.